

ב"ה

פרשת קורח – ג' תמוז

עד ה' בכם ועד משיחו
(הפטרה קורח)

יכוף כל ישראל

על הפסוק בסיום תפלת חנה "הוי' יחתו מריביו"^[1] – איתא בלקוטי תורה^[2]: "וקשה, מי הם המריבים עם ה'?"

ומביא מה שכתוב בזהר^[3] "מריבו חסר... מריבו ו' כו".... אך ישנו גם הפירוש הפשוט, "אין מקרא יוצא מידי פשוטו".."ש"מריביו" של הקב"ה הם אלו שמריבים עם מלכא משיחא, שעליו נאמר בסיום הפסוק "ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו".

והענין בזה - כמבואר במפרשי התנ"ך^[4] על אתר, שתפלתה היתה בקשר לבנה שמואל הנביא, שמשח את דוד מלך ישראל, אבל לא המליכו בחייו (שהרי בימי שמואל היתה עדיין מלכות שאול), ועליו התפללה "וירם קרן משיחו".

וכיון שמתפלת חנה למדים "כמה הלכתא גברוותא"^[5] בנוגע לכל התפלות של כל הדורות, כל השנים וכל הימים - הרי בודאי שכן הוא בנוגע לתפלה העיקרית אודות מלכות דוד, "דוד מלך ישראל חי וקיים"^[6], "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"^[7].

וסדר הדברים בזה - שתחילה ישנו הענין ד"הוי' יחתו מריביו", ורק לאחר זה "וירם קרן משיחו".

ויוכן על פי פסק דין הרמב"ם... בנוגע לסדר של ביאת משיח וגילוי משיח:

כדי לידע מיהו המשיח - נותן הרמב"ם סימנים ברורים, וזה לשונו בהלכות מלכים^[8]: "ואם יעמוד מלך מבית

דוד הוגה בתורה ועוסק במצות . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח, אם עשה והצליח, ובנה מקדש במקומו, וקבץ נדחי ישראל, הרי זה משיח בודאי כו".

כלומר: משיח צריך להיות מ"בית דוד", ועליו להיות "הוגה בתורה ועוסק במצות", ולהשתדל "לחזק בַּדְקָה", והיינו, שאם חסר באיזהו מקומן בלימוד התורה וקיום המצוות, הרי הוא מתמסר לחזק זאת, ולא עוד אלא שעושה זאת באופן ש"יכוף כל ישראל", והיינו, שכאשר ישנו יהודי שטוען שרצונו להתנהג באופן אחר, ואין להתערב בחייו הפרטיים, אינו מתפעל מזה, אלא כופהו ללמוד תורה ולקיים מצוות - אמנם בדרכי נועם ובדרכי שלום, כיון שדרכי התורה הם דרכי נועם ודרכי שלום, אבל לא באופן שמבקש ממנו רשיון, ורק אז אומר לו: שמע נא, אולי תעשה כך וכך, ההתחלה היא באופן כזה, אבל אם זה לא מועיל, אזי "ויכוף".

וכיון שיש צורך בענין ד"יכוף", הרי מובן, שישנם כאלו שמריבים עמו - "מריביו", ועד שיש צורך בענין של מלחמה - "ילחם מלחמות ה'", והיינו, שעורך מלחמה בגלל שזוהי "מלחמת ה'", שזהו ענין ד"הוי' יחתו מריביו".

ולא עוד אלא שגם כאשר ישנו הענין ד"יחתו מריביו" על ידי זה ש"ילחם מלחמות ה'", "הרי זה בחזקת שהוא משיח", אבל עדיין לא יודעים אם הוא "משיח בודאי", או שהוא רק יהודי צדיק כו', אבל לא מי שעליו נאמר "וירם קרן משיחו".

ורק "אם עשה והצליח", היינו, שרואים שהצליח לנצח במלחמה - שזהו תוכן הענין ד"יתן עוז למלכו", שהרי מהענינים העיקריים של המלך הוא "אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו"^[9] בהנהגת המלחמה-^[10] אזי מתחיל הענין דבנין בית המקדש וקיבוץ גלויות, ואז יודעים שהוא "משיח בודאי", שעליו נאמר "וירם קרן משיחו".

ופסק דין זה הוא ככל הפסקי דינים ברמב"ם שאינו משאיר מקום לספיקות אימתי היא אתחלתא דגאולה, ואימתי הוא קיבוץ גלויות כו' - שהרי הרמב"ם פוסק שקיבוץ גלויות יהיה על ידי משיח!

ואף שיש מקומות שפוסקים אחרים חולקים על הרמב"ם, הרי בנדון דידן, לא מצינו שיש מי שחולק על פסק דין זה^[11].

ומה שמצינו בירושלמי^[12] ובפירוש המיוחס להרמב"ן על שיר השירים^[13] באופן אחר - הנה בנוגע לירושלמי, הרי בודאי שגם הרמב"ם ידע אודות דברי הירושלמי, ובנוגע לפירוש המיוחס לרמב"ן, הרי גם אם זהו אכן פירושו של הרמב"ן (כידוע שיש מחלוקת בדבר), הנה בכל אופן ברור הדבר שפירוש הרמב"ן על התורה אין ענינו פסקי דינים (ועל דרך שמצינו בכללי הפוסקים^[14] בנוגע לפירוש רש"י, שאין ללמוד פסקי דינים מפירושו על הש"ס, כיון שבפירושו על הש"ס אינו פוסק, כי אם בשאלות ותשובות שלו, וכן בספרי תלמידיו שבהם הובאו פסקי רש"י).

ובנוגע לעניננו: על פי האמור לעיל, ברור הדבר שעומדים אנו קודם קיבוץ גלויות, ויתירה מזה, שעדיין לא רואים את זה ש"יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"...

ובמילא, לא זו בלבד שאוחזים לפני "וירם קרן משיחו", אלא עדיין צריך להיות הענין ד"הוי' יחתו מריביו" - שהרי ישנם אלו שהם בבחינת "מריב ו", המלאכים למעלה שאינם מניחים שתהיה המשכת החסדים למטה, ובמילא חסר לפעמים גם בהענין ד"יערה עלינו רוח ממרום"^[15], רוח טהרה שתטהרם, וכתוצאה מזה חסר חס

ושלום גם בהמשכת ברכות ה' למטה.

ועל זה באה הבקשה בתפלת חנה - בשם כל אחד ואחת מישראל בכל דור ודור - באופן ד"מרת נפש^[16], ביחד עם זה ש"עלין לבי בה" - "הוי' יחתו מריביו", היינו, שיתבטלו הגבורות והצמצומים למעלה (כפי שמבאר רבינו נשיאנו במאמרו בארוכה^[17]), ובמילא יתבטל התוקף של המצמצמים והמגבילים למטה, ואחר כך יהיה הענין ד"יתן עוז למלכו", שזהו הנצחון במלחמת ה', ואחר כך יהיה גם הענין ד"ירם קרן משיחו", שיתגלה ש"הרי זה משיח בודאי".

קטע משיחת וא"ו תשרי, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשכ"ז ח"א ע' 63.

-
- [1] שמואל א' ב, יו"ד.
 - [2] ד"ה כתיב ה' יחתו מריביו - נשא כה, ב.
 - [3] ח"ג יט, ב.
 - [4] ראה מצו"ד ורלב"ג עה"פ.
 - [5] לא, סע"א.
 - [6] ר"ה כה, א.
 - [7] יחזקאל לז, כה.
 - [8] ספי"א. וראה גם מכתב בין המצרים שנה זו (אג"ק חכ"ד ע' שסו).
 - [9] פינחס כז, יז.
 - [10] ראה גם שם ספ"ד.
 - [11] ראה גם תו"מ חל"ו ריש ע' 316. וש"נ.
 - [12] ברכות פ"א ה"א.
 - [13] ראה "כתבי רמב"ן" (הוצאת שאוועל) ח"ב ע' תקטו.
 - [14] ראה יד מלאכי כללי רש"י ס"ב. וש"נ.
 - [15] ישעיה' לב, טו.
 - [16] שם א, יו"ד.
 - [17] ראה ד"ה הוי' יחתו מריביו תרפ"ט ספ"א (סה"מ תרפ"ט בתחלתו). וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה